

ปีที่ 51 ฉบับที่ 48 : 11 ธันวาคม 2563

Volume 51 Number 48: December 11, 2020

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Division of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ (Outbreak Verification Summary)

เสาวลักษณ์ กมล, วลลาวดี ชันแก้ว, ชญานิษฐ์ มหาสิงห์, สุรชาติพย์ บุณยสถิตินนท์, นันทินี กำบัง, ศยามล อุบลคำ, ปารัตริ บุญศรี, ฉัตรสุดา ลัดสูงเนิน, บวรวรรณ ดิเรกโกศ

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคและภัยสุขภาพที่สำคัญประจำสัปดาห์ที่ 48 ระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน-5 ธันวาคม 2563 ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. หัวใจล้มเหลวเฉียบพลันเสียชีวิตในงานวิ่ง 2 เหตุการณ์

จังหวัดสิงห์บุรี พบผู้เสียชีวิตจากหัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน 1 ราย เพศชาย อายุ 59 ปี อาชีพรับราชการ ระดับผู้บริหารสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เสียชีวิตขณะวิ่งในงานวิ่งถิ่นวีรชน มินิฮาล์ฟมาราธอน ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2563 ณ อุทยานวีรชนค่ายบางระจัน อำเภอค่ายบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ผู้เสียชีวิตมีอาการหมดสติระหว่างวิ่งห่างจากจุดปล่อยตัวประมาณ 2 กิโลเมตร เวลา 05.43 น. แพทย์ได้ทำการปฐมพยาบาล ณ ที่เกิดเหตุและนำส่งถึง โรงพยาบาลค่ายบางระจัน เวลา 06.00 น. ผู้เสียชีวิตไม่รู้สึกรู้ตัว ได้ทำการฟื้นคืนชีพเพื่อช่วยชีวิต ด้วยการ CPR ใส่ท่อช่วยหายใจ เป็นเวลา 1 ชั่วโมง 15 นาที และใช้เครื่องกระตุกหัวใจ จำนวน 5 ครั้ง แต่ผู้เสียชีวิตไม่ตอบสนอง แพทย์ทำการวินิจฉัยเสียชีวิตด้วยหัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน เวลา 07.15 น.

จังหวัดระยอง พบผู้เสียชีวิตจากหัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน 2

ราย ทั้งหมดเป็นเพศชาย เหตุเกิดวันที่ 29 พฤศจิกายน 2563 รับแจ้งผู้เสียชีวิต 2 ราย ในงานอาสาพาวิ่ง 2020 เส้นทางวิ่งรอบอ่างเก็บน้ำดอกกราย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง จากการสอบสวนเบื้องต้น โรงพยาบาลปลวกแดงได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ในงานวิ่ง เวลา 06.24 น. พบผู้เสียชีวิตรายที่ 1 อายุ 54 ปี เกิดอาการวูบหมดสติ ทีมแพทย์เข้าช่วยเหลือนำตัวส่งโรงพยาบาลปลวกแดง เสียชีวิตในเวลาต่อมา รายที่ 2 อายุ 30 ปี ได้รับแจ้งเวลา 06.30 น. ผู้เสียชีวิตมีอาการวูบหมดสติ ชีพจรหยุดเต้น ทีมกู้ชีพได้ทำการฟื้นคืนชีพเพื่อช่วยชีวิต ด้วยการ CPR และนำตัวส่งโรงพยาบาลปลวกแดง และเสียชีวิตในระหว่างนำส่ง ทั้ง 2 ราย อยู่ระหว่างติดตามผลชันสูตรสาเหตุการเสียชีวิต

◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 48 ระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน-5 ธันวาคม 2563	737
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 48 ระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน-5 ธันวาคม 2563	740
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาจากบัตรรายงาน 506 ประจำเดือนพฤศจิกายน 2563	745

2. จมน้ำเสียชีวิต รวม 23 เหตุการณ์ มีผู้เสียชีวิต 25 ราย

จากการเฝ้าระวังเหตุการณ์ตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน-6 ธันวาคม 2563 ได้รับรายงานเหตุการณ์จมน้ำเสียชีวิตรวมทั้งหมด 23 เหตุการณ์ มีผู้เสียชีวิต 25 ราย เพศหญิง 11 ราย เพศชาย 14 ราย อายุระหว่าง 4-82 ปี จาก 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพัทลุง 2 เหตุการณ์ (เสียชีวิต 2 ราย) สงขลา 1 เหตุการณ์ (เสียชีวิต 2 ราย) เหตุการณ์อุทกภัย ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 18 เหตุการณ์ (เสียชีวิต 19 ราย) และสุราษฎร์ธานี 2 เหตุการณ์ (เสียชีวิต 2 ราย) เหตุการณ์จมน้ำเสียชีวิตในสัปดาห์นี้พบสาเหตุการเสียชีวิตเนื่องจากเหตุการณ์อุทกภัยได้ ส่วนใหญ่เกิดจากการถูกน้ำพัดพาของกระแสน้ำที่ไหลแรงและเชี่ยว รองลงมาการทำกิจกรรมต่าง ๆ บริเวณแหล่งน้ำท่วมขัง เช่น จับปลา เก็บผัก อพยพเคลื่อนย้ายขนของระหว่างน้ำท่วม เดินลุยน้ำท่วมสูง และผู้สูงอายุพลัดตกหกล้มในบ้านตนเองที่มีน้ำท่วมสูงตกลงไปในน้ำ พื้นที่ดำเนินการติดตามเฝ้าระวังเหตุการณ์น้ำท่วม ค้นหาผู้เสียชีวิตเพิ่มเติม และโรคที่มาหลังน้ำลด

3. การระบาดของอาหารเป็นพิษเป็นกลุ่มก้อนในงานเลี้ยงจังหวัดเชียงใหม่ พบผู้ป่วยสงสัยอาหารเป็นพิษ จำนวน 190 ราย จากการร่วมงานเลี้ยง วันที่ 29 พฤศจิกายน 2563 งานเลี้ยงฉลองโบสถ์ใหม่ และงานกินข้าวใหม่ของหมู่บ้านปงพัฒนา หมู่ที่ 10 ตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ร่วมงานประมาณ 1,000 คน เป็นการรับประทานอาหารโต๊ะจีนร่วมกัน 180 โต๊ะ เริ่มเสิร์ฟอาหารลงโต๊ะ เวลา 11.00 น. แบ่งจุดรับประทานเป็น 2 จุด จุดที่ 1 เริ่มรับประทาน เวลา 13.30 น. และ จุดที่ 2 เริ่มรับประทานเวลา 14.00 น. ผู้ป่วยรายแรกเริ่มมีอาการเวลาเที่ยงคืนของวันที่ 29 พฤศจิกายน 2563 ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการถ่ายเหลวและอาเจียน เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลฝาง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 90 ราย โรงพยาบาลแม่เมาะ 44 ราย โรงพยาบาลไชยปราการ 20 ราย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาตล
นายแพทย์ดำรง อังชุตักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
องอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : แพทย์หญิงฉวีรัตน์ ไชยฟู

บรรณาธิการวิชาการ : แพทย์หญิงฉวีรัตน์ ไชยฟู

กองบรรณาธิการ

คณะทำงานด้านบรรณาธิการ กองระบาดวิทยา

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สยมภูจินันท์ ศศิธน์ มาแอดิออน พิชรี ศรีหมอก

ตำบลบ้านหลวง 32 ราย และซื้อยากินเอง 4 ราย คำนวณฐานอายุ 35 ปี อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง เท่ากับ 1 ต่อ 2 แหล่งโรคร่วมสงสัยอาหารในโต๊ะจีนจากร้านอาหารแห่งหนึ่งในอำเภอฝาง เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ร่วมกับ ทีม JIT กรมควบคุมโรคและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ ลงพื้นที่สอบสวนโรค ได้เก็บส่งตรวจ stool culture ส่งตรวจโรงพยาบาลแม่เมาะ อยู่ระหว่างรอผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ และค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่เมาะ, บ้านดอยเวียงผา อำเภอไชยปราการ และบ้านตาดน้อย อำเภอฝาง รายละเอียดอาหารและเชื้อก่อโรคอยู่ในระหว่างการสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อการศึกษาเชิงวิเคราะห์

4. การประเมินความเสี่ยงของโรคเลปโตสไปโรสิส

จากข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรสิส ระหว่างวันที่ 1 มกราคม-29 พฤศจิกายน 2563 รวม 1,379 ราย จาก 66 จังหวัด อัตราป่วย 2.08 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 18 ราย อัตราตาย 0.03 ต่อประชากรแสนคน อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง เท่ากับ 4.6 ต่อ 1 กลุ่มอายุที่พบมากที่สุด 3 อันดับ คือ 45-54 ปี (ร้อยละ 19.14) 35-44 ปี (18.06) 25-34 ปี (16.03) ส่วนใหญ่ มีสัญชาติไทย ร้อยละ 96.4 อาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร (ร้อยละ 40.2) รองลงมาคือ รับจ้าง (24.4) และนักเรียน (13.9) จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด 5 อันดับแรกคือ ระนอง (29.19 ต่อประชากรแสนคน) พังงา (20.13) ยะลา (17.28) พัทลุง (10.09) และสงขลา (8.86) ภาคที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ ภาคใต้ (7.56 ต่อประชากรแสนคน) ภาคตะวันออกเฉยงเหนือ (2.03) ภาคเหนือ (1.34) และภาคกลาง (0.24)

ในปี พ.ศ. 2563 จำนวนผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรสิสมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม หลังจากนั้นลดลง แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในเดือนกันยายน-ตุลาคม และจำนวนผู้ป่วยน้อยกว่าค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี (ปี พ.ศ. 2558-2562) เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2562 พบว่าจำนวนผู้ป่วยน้อยกว่าทุกเดือน

ข้อมูลจากการเฝ้าระวังเหตุการณ์ กรมควบคุมโรค พบว่าผู้ป่วยสงสัยโรคเลปโตสไปโรสิสเสียชีวิต รวม 16 ราย ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดทางภาคใต้ คือ สงขลา 6 ราย ตรัง นครศรีธรรมราช พัทลุง ยะลา จังหวัดละ 2 ราย กระบี่และศรีสะเกษ จังหวัดละ 1 ราย ผู้เสียชีวิตเป็นเพศชาย 13 ราย เพศหญิง 3 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 4.3 ต่อ 1 อายุระหว่าง 16-71 ปี มีฐานอายุ 39 ปี ส่วนใหญ่มีประวัติสัมผัสน้ำ เช่น แขน้ำระหว่างทำสวน ทำนาหรือหาปลา บางรายพบว่ามึนเมาผลร่วมด้วย

คาดว่าแนวโน้มจะพบผู้ป่วยโรคนี้เพิ่มขึ้นได้โดยเฉพาะในพื้นที่ซึ่งมีฝนตกอย่างต่อเนื่อง และมีน้ำท่วมขัง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรสื่อสารความเสี่ยงไปสู่ประชาชนกลุ่มเสี่ยง เช่น ประชาชนที่ต้องแช่น้ำหรือลุยน้ำเป็นเวลานาน และบางพื้นที่น้ำเริ่มลดลง ประชาชนเริ่มทำความสะอาดบ้านเรือน ให้ระมัดระวังโรคเลปโตสไปโรซิสเป็นพิเศษเพราะเชื้อโรคสามารถเข้าทางบาดแผล รอยถลอก รวมถึงผิวหนังที่แช่น้ำเป็นเวลานาน และ ควรแนะนำให้ผู้ป่วยสงสัยโรคเลปโตสไปโรซิสรีบไปพบแพทย์โดยเร็วเพื่อได้รับการวินิจฉัยและรักษาที่ถูกต้อง และควรเพิ่มความเข้มข้นในการเฝ้าระวังและการรายงานผู้ป่วยสงสัยโดยเร็วเพื่อทำการสอบสวนหาสาเหตุ และป้องกันควบคุมไม่ให้เกิดการระบาดในวงกว้างต่อไป

สถานการณ์ต่างประเทศ

โรค布鲁เซลโลสิส ประเทศจีน

เว็บไซต์ ProMED เผยแพร่ข่าวจากสื่อออนไลน์รายงานในวันที่ 4 ธันวาคม 2563 พบผู้ป่วยมากกว่า 10,000 คนในประเทศจีนติดเชื้อที่อาจนำไปสู่ปัญหาสุขภาพเรื้อรัง หลังจากโรงงานผลิตวัคซีนใช้น้ำยาฆ่าเชื้อที่หมดอายุแล้วและแบคทีเรียแพร่กระจายไปทั่วโรงงาน

แหล่งข่าวแห่งหนึ่งของจีนรายงานว่า เจ้าหน้าที่เมืองหลานโจว มณฑล甘肅 กล่าวในการแถลงข่าว เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 3 ธันวาคม 2563 พบผู้ป่วยโรค布鲁เซลโลสิส 10,528 ราย จากการทดสอบจำนวนผู้ป่วย 68,571 ราย จนถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2563

ตัวเลขดังกล่าวบ่งชี้ว่าการติดเชื้อเพิ่มขึ้น 50 เท่าในทางตะวันตกเฉียงเหนือของจีน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2562 สื่อของรัฐบาลจีนเคยระบุว่าเมื่อปี พ.ศ. 2562 พบ 200 คน ที่ได้รับการตรวจหาแอนติบอดีผลเป็นบวกในเดือนเดียวกันกับที่มีรายงานการระบาดครั้งแรกของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ในเมืองอู่ฮั่น

ตามที่ทางการจีน ระบุโรงงานผลิตวัคซีนในมณฑล甘肅ใช้น้ำยาฆ่าเชื้อที่หมดอายุแล้ว ทำให้แบคทีเรียสามารถเพิ่มจำนวนได้ที่โรงงาน ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2562 โดยไอเสียจากโรงงานไม่ได้ผ่านการฆ่าเชื้ออย่างถูกต้องก่อนส่งไปสู่ชั้นบรรยากาศ ในตอนแรกผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นประมาณ 3,000 คน มี

การติดเชื้อจากบริษัทดังกล่าวปิดอุบัติเหตุไว้จนเริ่มมีผู้ป่วยมากขึ้น และผู้ป่วยไม่สามารถรับการรักษา ที่เหมาะสมได้ ผู้ประสบภัยกล่าวว่า การชดเชยจากรัฐบาลสำหรับอุบัติเหตุที่นั่นไม่เพียงพอ ในวันที่ 2 ธันวาคม 2563 บริษัทวัคซีนดังกล่าวได้ตกลงที่จะแจกจ่ายเงินชดเชย 3.7 ล้านเหรียญสหรัฐ ให้แก่ 3,244 คน หรือประมาณ 1,100 เหรียญสหรัฐ ต่อคน

โรค布鲁เซลโลสิสสามารถแพร่จากสัตว์เลี้ยงในฟาร์มสู่คน และการแพร่จากคนสู่คนสามารถเกิดขึ้นได้จากการถ่ายเลือด การปลูกถ่ายไขกระดูก และการมีเพศสัมพันธ์ มีอาการต่าง ๆ ได้แก่ เหนื่อยออกมาก และ ปวดตามข้อและกล้ามเนื้อ เชื้อโรคยังสามารถเข้าสู่ทางเดินหายใจ และแทรกซึมผ่านผิวหนังที่เสียหายได้นอกจากนี้ยังพบการติดเชื้อในห้อยปฏิบัติการซึ่งพบบ่อยที่สุดที่เกิดจากแบคทีเรีย (อ้างอิงจาก Deutsche Welle)

จากข้อมูลของศูนย์ป้องกันควบคุมโรคสหรัฐอเมริกา โรค布鲁เซลโลสิสสามารถวินิจฉัยได้ในห้องปฏิบัติการโดยการค้นหาแบคทีเรียในตัวอย่างเลือด ไขกระดูกหรือของเหลวในร่างกายอื่นๆ การทดสอบทางซีรั่มวิทยาสามารถทำได้เช่นกันเพื่อตรวจหาแอนติบอดีต่อแบคทีเรีย การวินิจฉัยโรค布鲁เซลโลสิสในมนุษย์ไม่สามารถทำได้จากอาการทางคลินิกเพียงเท่านั้น เนื่องจากมีอาการทางคลินิกที่แตกต่างกัน และอาการเริ่มต้นไม่เฉพาะเจาะจง อาการของโรค布鲁เซลโลสิสอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาตั้งแต่ 5 วันถึง 5 เดือน หลังจากครั้งแรกที่สัมผัสกับเชื้อ布鲁เซลลา (*Brucella* spp.) อาการอาจจะหายไปเป็นเวลาหลายสัปดาห์หรือหลายเดือนเพื่อกลับมาในภายหลัง เชื้อ布鲁เซลลาลูกทำลายได้ง่ายด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อและความร้อนทั่วไป น้ำยาฆ่าเชื้อมาตรฐานที่โรงพยาบาลรับรองเพียงพอสำหรับทำความสะอาดห้องพักผู้ป่วย เนื่องจากการแพร่เชื้อจากคนสู่คนพบน้อยมาก ผู้ป่วยจึงไม่จำเป็นต้องถูกกักตัวไว้ในห้องแยก บุคลากรทางการแพทย์ควรปฏิบัติตามการป้องกันตามมาตรฐาน ผู้ปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการควรใช้ความระมัดระวังที่จำเป็นเมื่อปฏิบัติงานกับเชื้อ布鲁เซลลา

การฟื้นตัวอาจใช้ระยะเวลาสองถึงสามสัปดาห์จนถึงหลายเดือนขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการรักษาและความรุนแรงของการเจ็บป่วย การเสียชีวิตจากโรค布鲁เซลโลสิสเกิดขึ้นน้อยมาก ไม่เกิน 2% ของผู้ป่วยทั้งหมด